

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 422/2015-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. októbra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Klaudiou Azariovou, Advokátska kancelária AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., Kmeťova 26, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 43 C 43/2014 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 17 Ro 314/2011) a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED] odmieta pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. septembra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 43 C 43/2014 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 17 Ro 314/2011)

2. Po obsiahlom opísaní skutkového a právneho stavu sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v predmetnom konaní a prikázal okresnému súdu v tomto konaní konať bez zbytočných prieťahov. Okrem toho sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 800 € a náhrady trov konania v sume 187,94 €.

3. Sťažnosť z 9. septembra 2015 bola podpísaná advokátom JUDr. Lukášom Labašom, podpisu predchádzala jeho mechanická identifikácia (formou pečiatky) a v záhlaví sťažnosti na prvej strane je uvedené, že sťažovateľ je zastúpený: „Azariová & Ružbašan Law firm s. r. o., so sídlom Kmeťova 26, Košice... konajúca prostredníctvom JUDr. Lukáš Labaš, na základe priložených plných mocí.“

4. Z obsahu k sťažnosti priloženého a sťažovateľom podpísaného splnomocnenia z 15. mája 2015 vyplýva, že sťažovateľ – v rozsahu predmetu konania uvedeného v bode 1 – v konaní pred ústavným súdom splnomocnil na zastupovanie uvedenú advokátsku kanceláriu. V poslednom odseku tohto splnomocnenia je uvedené: „Súhlasím, aby splnomocnený advokát ustanovil za seba zástupcu, a ak ich ustanoví viac súhlasím, aby každý z nich konal samostatne. Uvedené potvrdzujem podpisom tohto plnomocnenstva.“ V závere „plnomocnenstva“ je uvedené: „Prijímam plnomocnenstvo a splnomocňujem ďalej v rovnakom rozsahu.“ K tomu je pripojená pečiatka advokátskej kancelárie s podpisom

advokátky JUDr. Klaudie Azariovovej, konateľky Advokátskej kancelárie Azariová & Ružbašan Law firm s. r. o. (ďalšie substitučné splnomocnenie k sťažnosti nebolo pripojené, pozn.).

5. Ústavným súdom posudzovaná sťažnosť bola vypracovaná a podpísaná výlučne advokátom JUDr. Lukášom Labášom.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

7. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu sťažnosti, konštatuje, že sťažnosť napriek tomu, že sťažovateľ je zastúpený advokátom, nespĺňa náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom ustanovené v § 20 ods. 1, 2 a 3 zákona o ústavnom súde.

8. Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne

proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca. Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom. Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania, okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Ustanovenie § 20 zákona o ústavnom súde sa v celom rozsahu vzťahuje aj na sťažnosť podľa § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde.

9. Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku alebo Trestného poriadku.

10. Z už uvedeného (body 6, 8 a 9) vyplýva, že ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde). Inak povedané, každý návrh bez výnimky musí spĺňať všeobecné náležitosti. Všeobecné náležitosti sa týkajú formy a obsahu návrhu. Až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné, je ústavný súd pritom viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

11. V prípadoch obligatórneho zastúpenia navrhovateľa advokátom v konaní pred ústavným súdom (čo platí aj v danej veci, pozn.) je základným procesným prameňom práva ustanovenie § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde (bod 8). Citované zákonné ustanovenie procesného poriadku (vo vzťahu k iným právnym predpisom ide o predpis *lex specialis*) vymedzuje nevyhnutné náležitosti právneho zastupovania v konaní pred ústavným súdom, ktoré musia byť splnené a ktoré nie je možné zmluvne ani inak obmedziť (pozri body 4 *in fine* a 12). Napr. podľa Jána Drgonca „zákon, ktorý nie je predmetom odkazu zákona o ústavnom súde, nepredstavuje prameň práva vo veciach ochrany ústavnosti. Týka sa to

predovšetkým zák. č. 586/2003 Z. z. o advokácii... a jeho úpravy umožňujúcej advokátovi nechať sa zastupovať iným advokátom alebo advokátskym koncipientom... Advokát zastupujúci pred ústavným súdom SR sa nemôže nechať zastúpiť podľa zákona o advokácii, lebo zákon o ústavnom súde takú možnosť nepozná. Je to logický dôsledok významu ochrany ústavnosti, pri ktorej nemôže byť priestor na obštrukciu pri zastupovaní účastníka konania.“ (pozri Drgonec J. Ochrana ústavnosti Ústavným súdom Slovenskej republiky. Paneurópska vysoká škola. 2010, s. 148). K subsidiárnemu použitiu Občianskeho súdneho poriadku, resp. Trestného poriadku (pozri bod 9) Ján Drgonec ďalej hovorí, že „k primeranému použitiu Občianskeho súdneho poriadku alebo Trestného poriadku v konaní pred Ústavným súdom SR nemôže dôjsť vždy, keď to platný právny poriadok nevyklučuje, či dokonca keď to nezakazuje..., musí existovať právny dôvod pre uplatnenie danej normy v konaní pred ústavným súdom“ (tamtiež s. 132 a 144).

12. Zmyslom a účelom substitučného (náhradného) splnomocnenia nemôže byť (z povahy veci) úplne nahradenie originárneho splnomocnenia. Podľa názoru ústavného súdu preto náležite nezdôvodnené a/alebo neobmedzené substitučné (náhradné) splnomocnenie, ktoré vo svojej podstate nahrádza originárne splnomocnenie (pozri bod 4 *in fine*), je v konaní pred ústavným súdom vylúčené. Ústavný súd v okolnostiach posudzovanej veci ďalej uvádza, že „oprávnenosť“ substituenta (advokáta JUDr. Lukáša Labaša) vypracovať návrh a podpísať ho v mene sťažovateľa, ktorý ho na to výslovne nespomocnil, nemožno ústavne konformným spôsobom oprieť ani o substitučnú doložku obsiahnutú v pôvodnom splnomocnení sťažovateľa pre advokátku JUDr. Klaudiu Azariovú (bod 4 *in fine*), a to už len z toho dôvodu, že v rámci tejto doložky bol rozsah substitučného splnomocnenia neprípustným spôsobom založený na nerešpektovaní/obmedzení relevantných právnych predpisov, teda aj zákona o ústavnom súde, ale tiež napr. pre subsidiárne použitie Občianskeho súdneho poriadku („*Splnomocnenec je oprávnený udeliť inej osobe plnomocnenstvo... v rozsahu, v ktorom výkon substitučných oprávnení... nie je obmedzený... právnymi predpismi... upravujúcimi zastupovanie pred Ústavným súdom...*“). Ústavný súd preto uzatvára, že vzhľadom na (i) nezdôvodnenosť a/alebo neobmedzenosť substitučného splnomocnenia, (ii) nerešpektovanie/zmluvné obmedzenie predovšetkým lex

specialis (§ 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde), ale aj iných zákonov, ako aj (iii) nenaplnenie zákonom ustanovenej podmienky „povahy veci“ v zmysle § 31a zákona o ústavnom súde pre prípadné subsidiárne použitie Občianskeho súdneho poriadku (jeho § 25 ods. 3) treba považovať substitučnú doložku uvedenú v „*plnomocenstve*“ z 15. mája 2015 *prima facie* za zákonne neprípustnú, a teda nespôsobilú na dosiahnutie zmluvných substitučných účinkov. V neposlednom rade je potrebné dodať, že okrem substitučnej doložky zákonný alebo zmluvný podklad na substitučné zastupovanie v prospech advokáta JUDr. Lukáša Labaša v posudzovanom prípade neexistoval (splnomocnenie k sťažnosti nebolo pripojené).

13. Ústavný súd zistil, že predložená sťažnosť bola vypracovaná a podpísaná výlučne advokátom JUDr. Lukášom Labašom (bod 5), teda nebola podpísaná sťažovateľom alebo ním splnomocnenou advokátkou JUDr. Klaudiou Azariovou [bod 4 (v súlade s požiadavkou § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže byť sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom zastúpený advokátom, a teda nie spoločnosťou s ručením obmedzeným, pozn.)]. Táto zákonná podmienka vyplýva z už citovaného ustanovenia § 20 ods. 1 poslednej vety a 2 zákona o ústavnom súde (bod 8). Návrh, ktorý nemá všetky zákonom ustanovené náležitosti (podpísanie návrhu na to určenou osobou takouto náležitosťou nepochybne je, pozn.), nie je spôsobilý vyvolať začatie konania. Ústavný súd má právo taký návrh odmietnuť.

14. K podobným záverom (bod 13 *in fine*) už ústavný súd dospel napr. vo veci sp. zn. Rvp 1996/09, keď návrh doručený ústavnému súdu podpísala namiesto advokáta jeho koncipientka, a tiež vo veci sp. zn. I. ÚS 339/2012. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že takýto nedostatok návrhu (sťažnosti) nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti, ak sťažovateľka disponuje kvalifikovaným právnym zastúpením – advokátom. Uvedený záver vyplýva zo stabilnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, IV. ÚS 322/2010, IV. ÚS 399/2010, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 267/2010, II. ÚS 309/2010, III. ÚS 262/2010, III. ÚS 210/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010...).

15. Ústavný súd už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/05 z 11. mája 2005 uviedol: „Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.“ Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

16. Ústavný súd z uvedeného dôvodu a so zreteľom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľa konštatuje, že sťažnosť nespĺňa náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde, a preto ju z uvedeného dôvodu odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

17. Podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak sa týka veci, o ktorej už ústavný súd rozhodol (prekážka *res iudicata*) okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené (m. m. II. ÚS 93/2011). Na základe uvedeného má sťažovateľ stále možnosť za predpokladu splnenia všetkých náležitostí obrátiť sa na ústavný súd s novým podaním.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. októbra 2015